

Strasbūras, 2013 02 05
COM(2013) 42 final

2013/0023 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis,
kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR**

{SWD(2013) 19 final}
{SWD(2013) 20 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Bendrosios aplinkybės

Euro ir kitų valiutų padirbinėjimas tebekelia rūpesčių visoje Europos Sąjungoje. Labai svarbu užtikrinti piliečių, įmonių ir finansų įstaigų pasitikėjimą, kad jie būtų tikri dėl banknotų ir monetų autentiškumo. Dėl padirbinėjimo nukenčia piliečiai ir įmonės, kuriems neatlyginama, net jeigu padirbtų pinigų jie gavo veiklą vykdydami sąžiningai. Be to, dėl pinigų padirbinėjimo vengiama priimti banknotus ir monetas.

Atsižvelgiant į euro svarbą, šios valiutos padirbinėjimas verčia itin susirūpinti. Eurą, kaip bendrą valiutą, naudoja 17 euro zonos valstybių narių ir 330 mln. jos gyventojų. Be to, jis plačiu mastu naudojamas tarptautinėje prekyboje ir yra svarbi trečiųjų šalių rezervų valiuta. 2013 m. sausio mėn. duomenimis, pasaulyje apyvartoje cirkuliuojančių euro banknotų vertė buvo beveik 913 mlrd. eurų – apytikriai tiek pat, kiek apyvartoje cirkuliuojančių JAV dolerių banknotų vertė. Beveik ketvirtadalis šių banknotų cirkuliuoja už euro zonos ribų, visų pirma kaimyniniuose regionuose¹. Šiandien euro yra antra pagal svarbą tarptautinė valiuta pasaulyje.

Euro tebėra pinigų padirbinėjimu užsiimančių organizuotų nusikaltėlių grupių taikinyje. Finansinė žala dėl eurų padirbinėjimo nuo 2002 m., kai buvo įvesta bendra valiuta, siekia bent 500 mln. EUR. Europos Centrinio Banko (ECB) duomenimis, padirbtų banknotų staigiai padaugėjo 2009–2010 m. laikotarpiu, kitus du kartus toks staigus padidėjimas stebėtas antrą 2011 m.² ir 2012 m. pusmetį³. ECB pabrėžia, kad antrą 2012 m. pusmetį iš apyvartos išimtų padirbtų banknotų skaičius padidėjo 11,6 % , palyginti su ankstesniais mėnesiais. Europos techninio ir mokslinio centro (ETMC) 2011 m. metinėje ataskaitoje⁴ nurodyta, kad nuolat surandama naujų tipų padirbtų eurų monetų ir kad smarkiai padaugėjo sumaniai padirbtų monetų. Europolo nuomone, nusikalstamumo didėjimas yra ilgalaikė tendencija, o nusikalstamumo grėsmė tebėra didelė⁵. Europolo vertinimą patvirtina faktai apie pastaruoju metu konfiskuotus didelius padirbtų eurų banknotų ir monetų kiekius, taip pat kasmet nuolat išmontuojamas neteisėtas spaustuves ir monetų kalyklas⁶.

Tokia įvykių raida rodo, kad esamomis kovos su padirbinėjimu priemonėmis neužtikrintas reikiamas atgrasomasis poveikis, todėl reikia pagerinti apsaugą nuo padirbinėjimo. Visų pirma už pagrindinių rūšių padirbinėjimo veikas, t. y. pinigų padirbinėjimą ir padirbtų pinigų platinimą, valstybėse narėse taikomos nevienodo griežtumo sankcijos⁷. Nors 2000 m. suvienodinta už pinigų padirbinėjimą skiriama maksimali bausmė, nustatant, kad mažiausias jos lygis yra aštuonerių metų laisvės atėmimas, su minimaliomis sankcijomis už pinigų

¹ Žr. Europos Centrinio Banko (ECB) duomenis <http://www.ecb.int/press/key/date/2013/html/sp130110.en.html>.

² 2011 m. ECB metinė ataskaita.

³ 2013 m. sausio 10 d. ECB pranešimas spaudai http://www.ecb.int/press/pr/date/2013/html/pr130110_2.lt.html.

⁴ Eurų monetų apsauga 2011 m. Su eurų monetų padirbinėjimu susijusi padėtis ir Europos techninio ir mokslinio centro (ETMC) veiklos ataskaita, parengta remiantis 2004 m. spalio 29 d. Komisijos sprendimo C (2004) 4290 4 straipsniu.

⁵ 2011 m. Europolo organizuoto nusikalstamumo grėsmės įvertinimas (OCTA 2011).

⁶ Žr., pvz., 2011 m. gruodžio 13 d., 2012 m. birželio 15 ir 29 d., rugpjūčio 13 d. ir gruodžio 9 d. Europolo pranešimus spaudai https://www.europol.europa.eu/latest_press_releases.

⁷ Poveikio vertinimo 6 priede pateiktoje Vokietijos centrinio banko sudarytoje lentelėje nurodytos 2011 m. balandžio mėn. valstybėse narėse taikytos sankcijos.

padirbinėjimą susijusi padėtis yra skirtinga. Kai kuriose valstybėse narėse minimalios sankcijos nenustatytos arba teisės aktų nuostatose numatytos tik baudos, o kitose nustatyta labai griežta minimali sankcija – net dešimties metų laisvės atėmimas. Šie skirtumai trukdo tarpvalstybiniam teisėsaugos ir teisminių institucijų bendradarbiavimui⁸. Be to, remiantis Europos kovos su euro padirbinėjimu ekspertų grupės duomenimis, surinktais rengiant tyrimą⁹, per pastaruosius devynerius metus daug neteisėtų spaustuvių surasta tose valstybėse narėse, kuriose nenustatytos minimalios sankcijos arba kuriose už pinigų padirbinėjimą kaip minimali sankcija numatyta tik bauda, ir tai leidžia daryti išvadą, kad pinigų padirbinėtojai pasinaudoja galimybe rinktis palankesnę teisės sistemą. Galiausiai, tai, kad dabar už su platinimu susijusias veikas ne visur nustatytos minimalios ir maksimalios sankcijos, kelia didelę trečiosiose šalyse padirbtų banknotų platinimo Europos Sąjungoje grėsmę, kaip patvirtina dažni atvejai, kai trečiosiose šalyse (pvz., Kolumbijoje ir Peru) išmontuojamos spaustuvės ir konfiskuojami atitinkami dideli kiekiai padirbtų eurų ir kitų valiutų banknotų, paruoštų išvežti į Europos Sąjungą arba joje platinti. Taigi galima daryti išvadą, kad dabartiniai valstybėse narėse taikomų sankcijų sistemų skirtumai daro neigiamą poveikį euro ir kitų valiutų apsaugai nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis.

Dabar taikomų sankcijų griežtumo lygis yra viena iš priežasčių, kodėl Europos Sąjungoje neužtikrinamas pakankamas atgrasomasis poveikis ir vienoda jos valiutos apsauga. Maksimalios baudžiamosios sankcijos yra viena iš priemonių, kuriomis gali naudotis prokurorai ir teisėjai, kad nustatytų nusikaltėliui skirtiną sankciją, tačiau ji nėra išsami, jeigu nėra nustatytas minimalus sankcijų lygis. Kadangi praktiškai mažiausio lygio maksimalios bausmės retai kada taikomos, galima manyti, kad nustačius minimalią bausmę atgrasomasis poveikis bus didesnis, o praktinė nauda apsaugant eurą – didelė. Būtent žinojimas, kokios sankcijos gali būti skirtos, atgrasys bandančius padirbinėti eurą asmenis: skirtumas tarp galimybės būti nubaustam tam tikros minimalios trukmės laisvės atėmimo bausme, o ne, pavyzdžiui, bauda, yra akivaizdus. Todėl minimalios sankcijos padeda užtikrinti nuoseklią ES lygmens euro apsaugos sistemą.

Euro yra Europos Sąjungos bendra ekonominės ir pinigų sąjungos valiuta. Taigi tai yra tikras Europos bendras „turtas“, kuris turi būti nuosekliai apsaugomas visoje Europos Sąjungoje, visų pirma nustatant minimalias bausmes už sunkius atvejus, t. y. už pinigų padirbinėjimą ir padirbtų pinigų platinimą.

Europos Sąjunga ir valstybės narės turėtų numatyti išsamias euro apsaugos priemones ir remdamosi bendru pagrindu kovoti su nusikalstamomis veikomis prieš eurą. Atsižvelgiant į Tarptautinę konvenciją dėl kovos su pinigų padirbinėjimu (toliau – Ženevos konvencija)¹⁰ ir į jos 5 straipsnyje nustatytą kitų valiutų nediskriminavimo principą, sustiprintos euro apsaugos priemonės bus taikomos visoms valiutoms.

1.2. Teisinės aplinkybės

1.2.1. Baudžiamoji teisė

Ženevos konvencijoje nustatytos taisyklės, kuriomis užtikrinama, kad už pinigų padirbinėjimo veikas gali būti skiriamos griežtos baudžiamosios ir kitos sankcijos. Joje taip pat nustatytos

⁸ Žr. poveikio vertinimo 3.2.1.3 skirsnį ir 3 priedą.

⁹ Buvo tiriama padėtis 15 valstybių narių: Bulgarijoje, Danijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Suomijoje, Švedijoje, Vengrijoje ir Vokietijoje.

¹⁰ 1931 m. Tautų Lygos sutarčių serija, Nr. 2623, p. 372. Konvenciją ratifikavo 26 valstybės narės. Malta (dar) neratifikavo.

jurisdikcijai ir bendradarbiavimui taikomos taisyklės. Ratifikavus Ženevos konvenciją, dėl kurios susitarta 1929 m. balandžio 20 d., kiek suvienodinti valstybių narių kovos su pinigų padirbinėjimu teisės aktai.

Tarybos pamatiniu sprendimu 2000/383/TVR dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu¹¹ siekiama papildyti 1929 m. Ženevos konvencijos nuostatas Europos Sąjungos teritorijoje. Jame nustatyta, kad turi būti baudžiama ne tik už faktinį padirbinėjimą, bet ir už kitą veiklą, pavyzdžiui, už platinimą. Pamatiniame sprendime už šias veikas nustatytos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos. Be to, jame nustatytos nuostatos dėl jurisdikcijos ir juridinių asmenų atsakomybės. Pamatinis sprendimas buvo iš dalies pakeistas 2001 m. gruodžio 6 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2001/888/TVR¹², į kurį įtraukta nuostata dėl teistumų tarpusavio pripažinimo siekiant pripažinti vadinamuosius pakartotinius nusikaltimus.

Tarybos pamatinį sprendimą 2000/383/TVR valstybės narės turėjo perkelti iki 2001 m. gegužės 29 d., o Tarybos pamatinį sprendimą 2001/888/TVR – iki 2002 m. gruodžio 31 d. Jų įgyvendinimą Komisija įvertino trijose ataskaitose¹³. Nors šios srities ES *acquis* plėtojamas, išryškėjo tam tikrų trūkumų. Nors visos valstybės narės pamatinius sprendimus (su neįvykdymais išimtimis) formaliai įgyvendino teisingai, savo nacionalinės teisės sistemose valstybės narės priėmė skirtingas taisykles, taigi dažniais atvejais užtikrino skirtingo lygio apsaugą ir įtvirtino skirtingą praktiką.

1.2.2. Papildomos Sąjungos nuostatos šioje srityje

Pamatinis sprendimas yra vienas iš išsamių teisinio reglamentavimo pagrindų, kuriuos, be kita ko, sudaro administracinės ir mokymo priemonės:

- 1998 m. gegužės 3 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 974/98 dėl euro įvedimo¹⁴. Juo euro zonos valstybės narės įpareigojamos užtikrinti tinkamas sankcijas prieš eurų banknotų ir monetų padirbinėjimą bei klastojimą;
- 2001 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1338/2001, nustatantis priemones, būtinas euro apsaugai nuo padirbinėjimo¹⁵, atnaujintas 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu Nr. 44/2009¹⁶. Juo nustatoma, kaip eurų banknotai ir monetos turi būti išleidžiami į apyvartą, kad būtų apsaugoti nuo padirbinėjimo. Be to, jame sprendžiami tokie klausimai, kaip techninių ir statistinių duomenų, susijusių su padirbtais banknotais ir monetomis, rinkimas, nacionalinių analizės centrų atliekamas padirbtų banknotų ir monetų tyrimas, kredito įstaigų pareigos ir informavimo centralizavimas nacionaliniu lygmeniu. 2001 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1339/2001¹⁷ išplėtė Reglamento (EB) Nr. 1338/2001 taikymą toms valstybėms narėms, kurios nėra priėmusios euro kaip bendros valiutos;

¹¹ OL L 140, 2000 6 14, p. 1.

¹² OL L 329, 2001 12 14, p. 3.

¹³ Pirmoji ataskaita buvo priimta 2001 m. gruodžio mėn., COM(2001) 771 galutinis; antroji – 2003 m. rugsėjo mėn., COM(2003) 532 galutinis; trečioji – 2007 m. rugsėjo mėn., COM(2007) 524 galutinis.

¹⁴ OL L 139, 1998 5 11, p. 1.

¹⁵ OL L 181, 2001 7 4, p. 6.

¹⁶ OL L 17, 2009 1 22, p. 1.

¹⁷ OL L 181, 2001 7 4, p. 11.

- 2010 m. rugsėjo 16 d. Europos Centrinio Banko sprendimas dėl eurų banknotų autentiškumo ir tinkamumo apyvartai tikrinimo bei pakartotinio išleidimo į apyvartą (ECB/2010/14)¹⁸;
- 2010 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1210/2010 dėl euro monetų autentiškumo tikrinimo ir apyvartai netinkamų euro monetų tvarkymo¹⁹;
- 2004 m. gruodžio 6 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2182/2004 dėl į euro monetas panašių medalių ir žetonų²⁰, iš dalies pakeistas 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 46/2009²¹;
- 2005 m. liepos 12 d. Tarybos sprendimas 2005/511/TVR dėl euro apsaugos nuo padirbinėjimo paskiriant Europolą centriniu biuru kovoje su euro padirbinėjimu²²;
- 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/187/TVR, įkuriantis Eurojustą siekiant sustiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais²³, kuriuo skatinamas ir gerinamas valstybių narių kompetentingų teisminių institucijų veiklos koordinavimas ir bendradarbiavimas, be kita ko, eurų padirbinėjimo srityje;
- tikslinės teisėsaugos pareigūnų mainų, paramos ir mokymo priemonės, skirtos glaudesniems profesiniams ryšiams užmegzti, kad būtų veiksmingiau kovojama su eurų padirbinėjimu, Sąjungos finansuojamos iš programos „Pericles“, kuri buvo sukurta 2001 m. gruodžio 17 d. Tarybos sprendimu 2001/923/EB²⁴.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

2.1. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Komisija ne kartą konsultavosi su specialios kompetencijos turinčiomis suinteresuotosiomis šalimis.

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis pradėtos 2011 m. lapkričio 10 d. 58-ajame Kovos su euro padirbinėjimu ekspertų grupės²⁵ posėdyje ir buvo tęsiamos paskesniuose šios grupės posėdžiuose. Su ekspertais ir specialistais²⁶ buvo toliau konsultuojamasi 2011 m. lapkričio 23–25 d. Hagoje vykusioje konferencijoje. 2011 m. gruodžio 20 d. valstybėms narėms išsiųstas klausimynas dėl pamatinio sprendimo įgyvendinimo. Klausimyno apklausos rezultatai ir galimi tolesni veiksmai

¹⁸ OL L 267, 2010 10 9, p. 1.

¹⁹ OL L 339, 2010 12 22, p. 1.

²⁰ OL L 373, 2004 12 21, p. 1.

²¹ OL L 17, 2009 1 22, p. 5.

²² OL L 185, 2005 7 17, p. 35.

²³ OL L 63, 2002 3 6, p. 1.

²⁴ OL L 339, 2001 12 21, p. 50. Programa atnaujinta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma mainų, pagalbos ir mokymo programa, skirta apsaugai nuo eurų padirbinėjimo, pasiūlymu (COM(2011) 0913 galutinis).

²⁵ Sukurti Kovos su euro padirbinėjimu ekspertų grupę numatyta Reglamentu (EB) Nr. 1338/2001 ir ją sudaro valstybių narių, ECB, Europolo ir OLAF / ETMC ekspertai.

²⁶ Teisėsaugos, teisminių institucijų, centrinių bankų ir monetų kalyklų atstovais.

buvo aptarti 2012 m. kovo 14 d. vykusiam 59-ajame ir birželio 13 d. vykusiam 60-ajame Kovos su euro padirbinėjimu ekspertų grupės posėdžiuose. Šiame procese dalyvavo ir savo nuomonę, be kita ko, tiesiogiai Komisijai pateikė ECB ir Europolas.

Konsultacijų rezultatai leidžia daryti išvadą, kad, suinteresuotųjų šalių manymu, baudžiamosios teisės priemonėms būtina suteikti papildomos naudos, kad specialistai jas galėtų naudoti euro ir kitų valiutų apsaugai. Gauti du konkretūs pasiūlymai, kaip patobulinti baudžiamojo proceso teisę: pasiūlymas suderinti tyrimo metodus, kaip antai kontroliuojamąjį gabenimą, slapta tapatybę besinaudojančių pareigūnų veiklą; ir pasiūlymas įvesti nuostatas, kuriomis teisminės institucijos būtų įpareigosios konfiskuotų padirbtų pinigų pavyzdžius perduoti techninei analizei, kad būtų galima surasti daugiau apyvartoje esančių padirbtų pinigų.

ECB tvirtai parėmė baudžiamosios teisės nuostatų sugriežtinimą, visų pirma bausmių sugriežtinimą ir suvienodinimą, be kita ko, nustatant minimalių bausmių standartus.

2.2. Poveikio vertinimas

Komisija atliko politikos galimybių poveikio vertinimą atsižvelgdama į konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis rezultatus. Apsvarsčius galimas priemones, poveikio vertinime daroma išvada, kad turėtų būti pasirinktas šis sprendimas:

- atsižvelgiant į Lisabonos sutartį, naujame pasiūlyme reikia išlaikyti, su nežymiais pakeitimais, daugumą Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR nuostatų;
- pakeisti nuostatas dėl bausmių, nustatant, kad už pinigų padirbinėjimą ir padirbtų pinigų platinimą skirtina minimali šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė, už platinimą – maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė;
- nustatyti naują nuostatą, įpareigojančią valstybes nares numatyti galimybę naudoti tam tikras tyrimo priemones;
- nustatyti naują nuostatą, įpareigojančią valstybes nares užtikrinti, kad nacionaliniai analizės centrai ir nacionaliniai monetų analizės centrai, siekdami surasti daugiau padirbtų pinigų, galėtų analizuoti padirbtus eurus, be kita ko, ir vykstant teismo procesui.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Teisinis pagrindas

ES kompetencija „nustatyti minimalias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarpvalstybinį pobūdį, pasireiškiančių dėl tokių nusikaltimų pobūdžio arba poveikio, arba ypatingo poreikio kovoti su jais remiantis bendru pagrindu, srityse“ nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 83 straipsnio 1 dalyje.

Mokėjimo priemonių klastojimas yra aiškiai paminėtas SESV 83 straipsnio 1 dalyje kaip viena iš ypač sunkių nusikaltimų sričių.

3.2. Subsidiarumo, proporcingumo principai ir pagrindinių teisių užtikrinimas

Tai, kad reikia imtis ES lygmens veiksmų, lemia toliau nurodyti veiksniai.

Eurų padirbinėjimas kelia realią problemą Sąjungai ir jos piliečiams, įmonėms bei finansų įstaigoms. Euro yra bendra euro zonos valiuta, vadinasi, turi būti laikoma, kad eurų padirbinėjimo veika sukelia vienodą žalą visoje euro zonoje, neatsižvelgiant į tai, kur ji padaryta. Dėl šio europinio aspekto reikia užtikrinti, kad su padirbinėjimu turėtų būti

kovojama panašiomis priemonėmis, o nusikaltėliams turėtų būti skiriamos lygiavertės bausmės, neatsižvelgiant į tai, kokioje Europos Sąjungos vietoje padarytas nusikaltimas.

Euro statusas ypatingas: jis yra Europos Sąjungos bendra ekonominės ir pinigų sąjungos valiuta, tikras Europos bendras „turtas“, todėl jo apsaugą reikia užtikrinti ES lygmeniu. Todėl tai kur kas svarbiau visai ES nei kokia nors sritis, kurios taisyklės valstybės narės turi suderinti.

Tik ES gali parengti įpareigojančius teisės aktus, kurie galiotų visose valstybėse narėse, taigi ir sukurti teisinio reglamentavimo pagrindus, kuriais būtų padedama ištaisyti dabartinės padėties trūkumus.

Pagal Ženevos konvencijos 5 straipsnį už nusikaltimus, padarytus tiek nacionalinės, tiek užsienio valiutos atžvilgiu, turi būti taikomos vienodos bausmės. Todėl sustiprintos euro apsaugos priemonės turėtų būti taikomos visoms valiutoms.

Siūlomos bausmės proporcingos veikų sunkumui ir dideliame eurų ir kitų valiutų padirbinėjimo poveikiui piliečiams ir įmonėms. Jos atitinka daugumos valstybių narių teisėje dabar nustatytas bausmes. Kadangi daugelis valstybių narių jau numato minimalias bausmes, tikslinga, kad minimalių bausmių nuostata būtų nuosekliai taikoma Sąjungos lygmeniu. Siekiant užtikrinti, kad bausmės nebūtų neproporcingai griežtos padarytai nusikalstamai veikai, siūloma įtraukti konkrečią apsaugos sąlygą tiems atvejams, kai padirbtų pinigų sumos yra mažesnės, t. y. nustatyta viena riba, kurios neviršijus gali būti skirta mažesnė laisvės atėmimo bausmė, ir kita riba, kurios neviršijus taip pat gali būti skirta bauda, nebent atvejis susijęs su atsakomybę itin sunkinančiomis aplinkybėmis. Tai, pavyzdžiui, galėtų būti toks atvejis, kai padirbti pinigai atrandami tokiomis aplinkybėmis, pagal kurias akivaizdžiai galima daryti išvadą, kad jų buvo ar bus pagaminta daugiau. Turi būti pasirinktos pakankamai aukštos ribos, kad būtų atsižvelgta į nesunkius nusikaltimus, tačiau jos turi būti ir pakankamai žemos, kad būtų užtikrintas atgrasomasis sankcijos poveikis ir atsižvelgta į banknotų ir monetų autentiškumo svarbą bei piliečių pasitikėjimą jais.

Pagal šią direktyvą reikalaujama, kad valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustatytų 5 straipsnyje numatytas bausmes, kurios nebūtų mažesnės nei reikalaujamas minimalus lygis. Tačiau toliau taikomos nacionalinės baudžiamosios teisės bendrosios taisyklės ir principai dėl nuosprendžių priėmimo ir vykdymo atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes. Tai apima bendrąsias taisykles dėl bausmių skyrimo nepilnamečiams, tais atvejais, kai kėsinamasi padaryti nusikaltimą, kai buvo tik remiamas dalyvavimas jį darant arba kai jį padaręs asmuo padeda atskleisti sunkius nusikaltimus ar vykdyti jų prevenciją. Kiek tai susiję su bausmių vykdymu, būtų toliau taikomi bendrieji principai, pvz., dėl laisvės atėmimo bausmės vykdymo atidėjimo, dėl laisvės atėmimo alternatyvų (elektroninis stebėjimas) arba dėl paleidimo iš laisvės atėmimo vietos prieš terminą. Atskirais atvejais teismai galės savo nuožiūra atsižvelgti į visas atsakomybę sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes pagal taikomus teisinio reglamentavimo pagrindus.

Kiekviena siūloma baudžiamosios teisės priemonė buvo atidžiai įvertinta ir parengta atsižvelgiant į jos galimą poveikį pagrindinių teisių apsaugai.

Pasiūlymas daro įtaką šioms ES pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) įtvirtintoms teisėms ir principams: teisei į laisvę ir šeimos gyvenimą (numatoma galimybė nuteistuosius bausti laisvės atėmimo bausme), laisvei pasirinkti profesiją ir užsiimti verslu (numatoma galimybė atimti iš nuteistųjų veiklos leidimus), teisei į nuosavybę (numatoma galimybė sustabdyti veikas padariusių įmonių veiklą), teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principams (nustatomos veikų apibrėžtys ir bausmių griežtumas), teisei nebūti antrą kartą teisiamam už tą patį nusikaltimą (derinamos galimos administracinės ir

baudžiamosios sankcijos). Šios priemonės pagrįstos, nes jomis siekiama užtikrinti Sąjungos pripažintą bendrą interesą (žr. Chartijos 52 straipsnio 1 dalį), visų pirma sukurti veiksmingas ir atgrasomąsias euro ir kitų valiutų apsaugos priemones. Daug dėmesio buvo skirta užtikrinimui, kad siūlomos priemonės nevirsytų to, kas būtina šiam tikslui pasiekti, taigi, kad būtų proporcingos. Visų pirma pačiame teisės akte nustatytos aiškos apsaugos sąlygos, kuriose nurodyta teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, įskaitant teisę į gynybą, ir užtikrinama, kad valstybių narių teismai teiktų lygiavertę veiksmingą teisminę apsaugą. Numatytos bausmės proporcingos padarytoms veikoms.

3.3. Pasirinkta priemonė

Siekiant nustatyti baudžiamosios teisės nuostatas remiantis SESV 83 straipsnio 1 dalimi, direktyva yra tinkama priemonė.

3.4. Konkrečios nuostatos

1 straipsnis. Dalykas. Šiame straipsnyje aprašyta pasiūlymo taikymo sritis ir paskirtis.

2 straipsnis. Apibrėžtys. Šiame straipsnyje išdėstytos teisės akte vartojamos apibrėžtys.

3 straipsnis. Veikos. Šiame straipsnyje apibrėžtos pagrindinės veikos, už kurias valstybės narės turi taikyti baudžiamąją atsakomybę, ir paaiškinama, kad į taikymo sritį įtraukiamos tam tikros aplinkybės, kuriomis rengiamasi padaryti veiką.

4 straipsnis. Kurstymas, bendrininkavimas ir kėsinimasis. Šis straipsnis taikomas visoms pirmiau išvardytoms veikoms ir jame nustatytas reikalavimas valstybėms narėms taikyti baudžiamąją atsakomybę už visas pasirengimo joms ir bendrininkavimo jas darant formas. Daugumos veikų atveju numatyta baudžiamoji atsakomybė už kėsinimąsi jas padaryti.

5 straipsnis. Bausmės. Šis straipsnis taikomas visoms 3 ir 4 straipsniuose nurodytoms veikoms. Juo nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės taikytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias bausmes, atitinkančias Teisingumo Teismo praktiką. Sunkesniais atvejais už pagrindinę pinigų padirbinėjimo ir padirbtų pinigų platinimo veiką fiziniams asmenims numatyta laisvės atėmimo bausmė nuo šešių mėnesių iki aštuonerių metų. Didžiausia minimali aštuonerių metų bausmė už gaminimą jau numatyta Pamatiniame sprendime 2000/383/TVR.

6 ir 7 straipsniai. Juridinių asmenų atsakomybė ir jiems taikomų sankcijų tipai. Šis straipsnis taikomas visoms 3 ir 4 straipsniuose nurodytoms veikoms. Šiuose straipsniuose reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų juridinių asmenų atsakomybę kartu užtikrindamos, kad ši atsakomybė nepanaikintų fizinių asmenų atsakomybės, ir kad juridiniams asmenims taikytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias sankcijas; taip pat nurodomos galimos sankcijos.

8 straipsnis. Jurisdikcija. Šis straipsnis grindžiamas teritoriškumo ir subjektiškumo principais. Jis taikomas visoms 3 ir 4 straipsniuose nurodytoms veikoms. Juo reikalaujama nustatyti teisminių institucijų kompetenciją, kad jos galėtų pradėti tyrimus, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir priimti sprendimus su pinigų padirbinėjimu susijusiose bylose. Juo valstybės narės, kurių valiuta yra euro, įpareigojamos tam tikromis sąlygomis eurų padirbinėjimo veikoms taikyti universaliosios jurisdikcijos principą. Vienu metu vykstančių procesų atveju glaudesnis kompetentingų institucijų bendradarbiavimas skatinamas 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/948/TVR²⁷ dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo. Atsižvelgiant į 2002 m. vasario 28 d.

²⁷ OL L 328, 2009 12 15, p. 42.

Tarybos sprendimą 2002/187/TVR, apie bet kurį atvejį, kai kilo ar gali kilti jurisdikcijos kolizija, turi būti pranešama nacionaliniam Eurojusto nariui. Be to, šios direktyvos 8 straipsnyje valstybėms narėms nustatytas reikalavimas baudžiamąjį procesą sutelkti vienoje valstybėje narėje, nebent tai yra netikslinga.

9 straipsnis. Tyrimo priemonės. Straipsnio paskirtis – užtikrinti, kad nacionalinėje teisėje numatytas tyrimo priemonės, kurios naudojamos organizuoto nusikalstamumo ar kitų sunkių nusikaltimų atvejais, būtų galima naudoti ir tiriant pinigų padirbinėjimo bylas.

10 straipsnis. Pareiga perduoti padirbtus eurų banknotus ir monetas analizės ir padirbtų pinigų suradimo tikslais. Straipsnyje nustatytas reikalavimas valstybėms narėms užtikrinti, kad nacionaliniai analizės centrai ir nacionaliniai monetų analizės centrai, siekdami surasti daugiau padirbtų pinigų, galėtų analizuoti padirbtus eurus, be kita ko, vykstant teismo procesui.

11 straipsnis. Ryšys su Ženevos konvencija. Straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės būtų 1929 m. balandžio 20 d. Tarptautinės Ženevos konvencijos Susitariančiosios Šalys.

12 straipsnis. Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR pakeitimas. Šiuo straipsniu pakeičiamos pinigų padirbinėjimo srityje galiojančios nuostatos valstybių narių, dalyvaujančių priimant šią direktyvą, atžvilgiu.

13 straipsnis. Perkėlimas į nacionalinę teisę. Šiuo straipsniu nustatytas reikalavimas valstybėms narėms per 18 mėnesių nuo įsigaliojimo perkelti direktyvą į nacionalinę teisę. Valstybės narės Komisijai turi pateikti šios direktyvos taikymo srityje priimtų ir ateityje priimsimų nacionalinių teisės aktų nuostatų tekstus. Valstybės narės neturi perduoti aiškinamųjų dokumentų, kadangi direktyvoje nustatyta nedaug teisinių įpareigojimų ir ji susijusi su nacionaliniu mastu ribota sritimi.

14, 15 ir 16 straipsniuose pateiktos išsamesnės nuostatos dėl Komisijos rengiamų ataskaitų ir peržiūros, įsigaliojimo ir adresatų.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas neturi poveikio Europos Sąjungos biudžetui.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis,
kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 83 straipsnio 1 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
pasikonsultavę su Europos Centrinio Banku,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²⁸,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) euro, kaip bendra valiuta, yra naudojamas euro zonos valstybėse narėse ir atlieka svarbų vaidmenį Sąjungos ekonomikoje ir kasdieniame jos piliečių gyvenime. Visai Sąjungai svarbu kovoti su bet kokia veikla, dėl kurios, padirbinėjant bendrą valiutą, galėtų būti pakenkta euro autentiškumui, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už ją;
- (2) dėl padirbtų pinigų smarkiai nukenčia visuomenė. Dėl padirbinėjimo nukenčia piliečiai ir įmonės, kuriems neatlyginama, net jeigu padirbtų pinigų jie gavo veiklą vykdydami sąžiningai. Labai svarbu užtikrinti piliečių, įmonių ir finansų įstaigų pasitikėjimą, kad jie būtų tikri dėl banknotų ir monetų autentiškumo;
- (3) labai svarbu užtikrinti, kad euro ir kitos valiutos, kurių apyvarta yra teisiškai leista, būtų tinkamai apsaugotos efektyviomis ir veiksmingomis baudžiamosios teisės priemonėmis visose valstybėse narėse;
- (4) 1998 m. gegužės 3 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 974/98 dėl euro įvedimo²⁹ valstybės narės, kurių valiuta yra euro, įpareigotos užtikrinti tinkamas sankcijas už eurų banknotų ir monetų padirbinėjimą bei klastojimą;
- (5) 2001 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentuose (EB) Nr. 1338/2001³⁰ ir Nr. 1339/2001³¹ nustatomos priemonės, būtinos euro apsaugai nuo padirbinėjimo, visų pirma padirbtų eurų išėmimo iš apyvartos priemonės;
- (6) 1929 m. balandžio 20 d. Ženevoje pasirašytoje Tarptautinėje konvencijoje dėl kovos su pinigų padirbinėjimu ir jos protokole (toliau – Ženevos konvencija)³² nustatytos

²⁸ OL C , , p. .

²⁹ OL L 139, 1998 5 11, p. 1.

³⁰ OL L 181, 2001 7 4, p. 6.

³¹ OL L 181, 2001 7 4, p. 11.

veiksmingos pinigų padirbinėjimo prevencijos, baudžiamojo persekiojimo ir baudimo už jį nuostatos. Visų pirma ja siekiama užtikrinti, kad už pinigų padirbinėjimo veikas galėtų būti skiriamos griežtos baudžiamosios ir kitos sankcijos. Visos Ženevos konvencijos Susitariančiosios Šalys turi taikyti nediskriminavimo principą kitų valiutų, kurios nėra jų nacionalinė valiuta, atžvilgiu;

- (7) šios direktyvos tikslas – papildyti Ženevos konvencijos nuostatas ir sudaryti valstybėms narėms lengvesnes sąlygas jas taikyti;
- (8) ši direktyva grindžiama Tarybos pamatiniu sprendimu 2000/383/TVR dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu³² ir jį atnaujina. Ši direktyva papildo pamatinio sprendimo nuostatas dėl bausmių lygio, tyrimo priemonių ir padirbtų pinigų analizės, nustatymo ir suradimo vykstant teismo procesui. Pamatinis sprendimas turėtų būti pakeistas šia direktyva valstybių narių, dalyvaujančių priimant šią direktyvą, atžvilgiu;
- (9) direktyva turėtų būti apsaugoti visi banknotai ir monetos, kurių apyvarta yra teisiškai leista, neatsižvelgiant į tai, ar jie pagaminti iš popieriaus, metalo ar kokios kitos medžiagos;
- (10) siekiant užtikrinti euro ir kitų valiutų apsaugą, reikia bendrai apibrėžti su pinigų padirbinėjimu susijusias veikas, taip pat bendrus tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims taikytinų sankcijų tipus. Kad būtų užtikrintas derėjimas su Ženevos konvencija, šioje direktyvoje turėtų būti numatyta, kad turi būti baudžiama už tas pačias veikas kaip ir Ženevos konvencijoje. Todėl netikrų banknotų ir monetų gaminimas ir platinimas turėtų būti laikomas nusikalstama veika. Atskirai turėtų būti baudžiama už svarbų pasirengimą šioms veikoms, pavyzdžiui, už pinigų padirbinėjimo priemonių ir sudedamųjų dalių gaminimą. Apibrėžiant šias veikas siekiama bendro tikslo – atgrasyti nuo bet kokių veiksmų, susijusių su padirbtais banknotais ir monetomis, ir nuo jiems gaminti skirtų priemonių bei įrankių naudojimo;
- (11) netinkamas autorizuotų spaustuvių ar monetų kalyklų teisėtos įrangos ar medžiagų naudojimas neleistinai banknotų ir monetų gamybai siekiant juos apgaulingai naudoti taip pat turėtų būti laikomas pinigų padirbinėjimu. Tai apima atvejus, kai nacionalinis centrinis bankas arba monetų kalykla ar kitas veiklos leidimą turintis pramonės atstovas gamina banknotus ar monetas viršydamas Europos Centrinio Banko nustatytą kvotą. Tai taip pat apima atvejus, kai teisėtos spaustuvės ar monetų kalyklos darbuotojas nesąžiningai naudoja įrangą savo tikslams. Tokie veiksmai turėtų būti baudžiami kaip padirbinėjimo veika, net jeigu leisti kiekiai ir neviršijami, kadangi į apyvartą išleistų padirbtų pinigų nebūtų galima atskirti nuo teisėtai į apyvartą išleistų banknotų ir monetų;
- (12) šia direktyva taip pat turėtų būti apsaugoti banknotai ir monetos, kurių Europos Centrinis Bankas arba nacionaliniai centriniai bankai ir monetų kalyklos oficialiai dar neišleido. Taigi, pavyzdžiui, eurų monetos su naujomis nacionalinėmis pusėmis arba naujos serijos eurų banknotai turėtų būti apsaugoti prieš juos oficialiai išleidžiant į apyvartą;
- (13) kai tinkama, taip pat turėtų būti baudžiama už kurstymą, bendrininkavimą ir kėsinimąsi padaryti pagrindines pinigų padirbinėjimo veikas, įskaitant netinkamą teisėtos įrangos

³² 1931 m. Tautų Lygos sutarčių serija, Nr. 2623, p. 372.

³³ OL L 140, 2000 6 14, p. 1.

ar medžiagų naudojimą ir banknotų ir monetų, kurie dar neišleisti, bet kurie yra skirti išleisti į apyvartą, padirbinėjimą. Pagal šią direktyvą nereikalaujama, kad valstybės narės pradėtų bausti už kėsiniimąsi padaryti veiką, susijusią su pinigų padirbinėjimo priemone ir sudedamąja dalimi;

- (14) sankcijos už pinigų padirbinėjimo veikas turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios visoje Sąjungoje;
- (15) pinigų padirbinėjimas valstybėse narėse tradiciškai laikomas nusikaltimu, už kurį skiriamos griežtos sankcijos. Taip yra dėl šio sunkaus nusikaltimo pobūdžio ir didelio poveikio piliečiams bei įmonėms, taip pat dėl to, kad reikia užtikrinti Sąjungos piliečių pasitikėjimą euro ir kitų valiutų autentiškumu. Tai visų pirma pasakytina apie eurą – bendrą valiutą, kurią naudoja 330 mln. euro zonos gyventojų ir kuri yra antra pagal svarbą tarptautinė valiuta;
- (16) todėl valstybės narės turėtų numatyti tam tikrus minimalių sankcijų tipus ir griežtumą. Dauguma valstybių narių dabar numato minimalias bausmes. Tikslinga šią nuostatą nuosekliai įtvirtinti Sąjungos lygmeniu;
- (17) skiriamos sankcijos turėtų būti veiksmingos ir atgrasomosios, tačiau neturėtų būti neproporcingos padarytoms veikoms. Todėl sunkiais atvejais, tai yra už pagrindines veikas, pinigų padirbinėjimą ir padirbtų pinigų platinimą, susijusias su dideliais padirbtų banknotų ir monetų kiekiais arba atsakomybę itin sunkinančiomis aplinkybėmis, fiziniais asmenims turėtų būti skiriama minimali ne mažesnė kaip šešių mėnesių ir maksimali ne mažesnė kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė;
- (18) nustačius minimalią šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmę yra lengviau užtikrinti, kad teisėsaugos ir teisminės institucijos eurų ir kitų valiutų padirbinėjimo veikoms skirtų vienodą dėmesį ir kartu būtų palengvintas tarpvalstybinis bendradarbiavimas. Ją nustačius sumažinama palankesnės teisės sistemos rinkimosi rizika. Be to, taip užtikrinama, kad nuteistus nusikaltėlius būtų galima perduoti pagal Europos arešto orderį ir įvykdyti laisvės atėmimo nuosprendį arba įsakymą sulaikyti;
- (19) valstybės narės turėtų turėti galimybę skirti trumpą laisvės atėmimą arba jo neskirti tais atvejais, kai bendra nominali padirbtų banknotų ir monetų vertė nėra reikšminga arba nėra susijusi su atsakomybę itin sunkinančiomis aplinkybėmis. Ta vertė turėtų būti mažesnė nei 5 000 EUR, tai yra dešimt kartų didesnė už didžiausią euro nominalą, kai skirtina bausmė nėra laisvės atėmimas, ir mažesnė nei 10 000 EUR, kai skirtina trumpesnė nei šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė;
- (20) ši direktyva nedaro poveikio nacionalinėje baudžiamojoje teisėje įtvirtintoms bendrosioms taisyklėms ir principams dėl nuosprendžių priėmimo ir vykdymo atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes;
- (21) kadangi pasitikėjimą banknotų ir monetų autentiškumu taip pat gali sumažinti arba jam pakenkti juridinių asmenų veiksmai, juridiniai asmenys turėtų atsakyti už jų vardu padarytas nusikalstamas veikas;
- (22) kad būtų užtikrinta pinigų padirbinėjimo veikų tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo už jas sėkmė, už tokių veikų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už jas atsakingi asmenys turėtų turėti galimybę naudotis tyrimo priemonėmis, kurios naudojamos kovojant su organizuotais ar kitais sunkiais nusikaltimais. Tokios priemonės, pavyzdžiui, yra pranešimų perėmimas, slaptas stebėjimas, įskaitant elektroninį stebėjimą, banko sąskaitų kontrolė ir kiti finansiniai tyrimai, atsižvelgiant, *inter alia*, į proporcingumo principą ir tiriamų veikų pobūdį bei sunkumą;

- (23) valstybės narės savo teritorijoje ir savo piliečių padarytų veikų atžvilgiu turėtų nustatyti savo jurisdikciją pagal Ženevos konvenciją ir kitų Sąjungos baudžiamosios teisės aktų nuostatas dėl jurisdikcijos. Atsižvelgiant į išskirtinę euro reikšmę Europos Sąjungos ekonomikai ir visuomenei, taip pat į specifinę eurui, kaip valiutai, pasauliniu mastu kylančią grėsmę, reikia imtis papildomų jo apsaugos priemonių. Todėl kiekviena valstybė narė, kurios valiuta yra euro, turėtų taikyti universaliosios jurisdikcijos principą už Europos Sąjungos ribų padarytų su euro susijusių veikų atžvilgiu, jeigu veiką padaręs asmuo yra jos teritorijoje arba jeigu su ta veikta susiję padirbti eurai randami toje valstybėje narėje. Taikydamos universaliosios jurisdikcijos principą valstybės narės turėtų paisyti proporcingumo principo, visų pirma atsižvelgdamos į trečiosios šalies už tuos pačius veiksmus paskelbtą apkaltinamąjį nuosprendį;
- (24) pinigų padirbinėjimas dažnai vienu metu yra susijęs su keliomis valstybėmis narėmis, kai, pavyzdžiui, pinigai yra padirbami vienoje valstybėje narėje, o platinami kitoje ar kitose. Atsižvelgdamos į priemones, nustatytas 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/948/TVR dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo³⁴, valstybės narės baudžiamąjį procesą, įskaitant baudžiamąjį persekiojimą, tokiose tarpvalstybinėse bylose turėtų sutelkti vienoje valstybėje narėje, nebent tai yra netikslinga. Tai ypač aktualu, kai dėl tokio sutelkimo gali būti supaprastintas tyrimas, pavyzdžiui, kai konfiskuojami įrodymai, arba kai teismas viename apkaltinamajame nuosprendyje gali atsižvelgti į visą veikos mastą. Atsižvelgiant į 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimą 2002/187/TVR, įkuriantį Eurojustą siekiant sustiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais³⁵, apie bet kurį atvejį, kai kilo ar gali kilti jurisdikcijos kolizija, turi būti pranešama nacionaliniam Eurojusto nariui.
- (25) padirbti eurų banknotai ir monetos nustatomi centralizuotai nacionaliniuose analizės centruose arba atitinkamai nacionaliniuose monetų analizės centruose, kurie yra paskirti arba įsteigti Reglamentu (EB) Nr. 1338/2001. Analizuoti, nustatyti ir rasti padirbtus eurų banknotus ir monetas taip pat turėtų būti įmanoma vykstant teismo procesui, siekiant išvengti, kad į apyvartą pateks tokio tipo padirbti pinigai, taip pat juos išimti iš tolesnės apyvartos, tinkamai atsižvelgiant į veiksmingo ir teisingo bylos nagrinėjimo principą. Apskritai teisminės institucijos turėtų leisti padirbtus pinigus fiziškai perduoti nacionaliniams analizės centrams ir nacionaliniams monetų analizės centrams. Tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, kai įrodymus baudžiamajame procese sudaro tik keli padirbti banknotai ar monetos, arba jeigu fiziškai juos perdavus kiltų rizika, kad bus sunaikinti tokie įrodymai, kaip pirštų atspaudai, teisminės institucijos turėtų galėti nuspręsti suteikti galimybę susipažinti su banknotais ir monetomis;
- (26) šia direktyva paisoma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintų pagrindinių teisių ir principų, pirmiausia teisės į laisvę ir saugumą, teisės į privatą ir šeimos gyvenimą, laisvės pasirinkti profesiją ir teisės dirbti, laisvės verstis verslu, teisės į nuosavybę, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpcijos ir teisės į gynybą, teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principų, taip pat draudimo antrą kartą teisti ar bausti už tą

³⁴ OL L 328, 2009 12 15, p. 42–47.

³⁵ OL L 63, 2002 3 6, p. 1.

pačią nusikalstamą veiką. Šia direktyva siekiama, kad minėtos teisės ir principai būtų visapusiškai gerbiami ir atitinkamai įgyvendinami;

- (27) kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šios direktyvos taikymo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali patvirtinti šioje direktyvoje nustatytas priemones, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (28) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Jungtinė Karalystė ir Airija pranešė pageidaujančios dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;

IR (ARBA)

- (29) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą, todėl ji nėra joms privaloma ar taikoma;]
- (30) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, todėl ji nėra jai privaloma ar taikoma,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatomos minimalios taisyklės dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo euro ir kitų valiutų padirbinėjimo srityje. Ja taip pat nustatomos bendros nuostatos, skirtos kovai su šiomis veikomis sustiprinti ir jų tyrimui pagerinti.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (a) pinigai – banknotai ir monetos, kurių apyvarta yra teisiškai leista, įskaitant eurų banknotus ir monetas, kurių apyvarta yra teisiškai leista pagal Reglamentą (EB) Nr. 974/98;
- (b) juridinis asmuo – subjektas, turintis teisinį subjektiškumą pagal taikytiną teisę, išskyrus valstybes ar valdžios funkcijas vykdančias viešąsias įstaigas bei viešąsias tarptautines organizacijas;
- (c) Ženevos konvencija – 1929 m. balandžio 20 d. Ženevoje pasirašyta Tarptautinė konvencija dėl kovos su pinigų padirbinėjimu ir jos protokolai.

3 straipsnis

Veikos

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:
 - (a) apgaulingą pinigų gaminimą ar perdirbimą bet kuriuo būdu;
 - (b) apgaulingą padirbtų pinigų išleidimą į apyvartą;
 - (c) padirbtų pinigų įvežimą, išvežimą, gabenimą, gavimą ar įsigijimą numatant juos išleisti į apyvartą ir žinant, kad jie yra padirbti;
 - (d) apgaulingą gaminimą, gavimą, įsigijimą ar laikymą:
 - i) priemonių, gaminių, kompiuterinių programų ir bet kurių kitų priemonių, specialiai pritaikytų pinigams padirbti ar perdirbti,
 - ii) hologramų ar kitų pinigų sudedamųjų dalių, padedančių apsaugoti nuo padirbinėjimo.
2. 1 dalyje nurodyti veiksmai apima veiksmus, susijusius su banknotais arba monetomis, kurie yra gaminami arba yra pagaminti naudojant teisėtą įrangą ar medžiagas, pažeidžiant teises ar sąlygas, pagal kurias kompetentingos institucijos gali išleisti banknotus arba monetas.
3. 1 dalyje nurodyti veiksmai apima veiksmus, susijusius su banknotais ir monetomis, kurie dar neišleisti, bet kurie yra skirti išleisti į apyvartą ir kurių valiuta yra teisėta mokėjimo priemonė.

4 straipsnis

Kurstymas, bendrininkavimas ir kėsinimasis

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnyje nurodytų veikų kurstymą ar bendrininkavimą jas darant būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už kėsinimąsi padaryti 3 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktuose nurodytas veikas būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

5 straipsnis

Bausmės

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus veiksmus būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios baudžiamosios sankcijos, įskaitant baudas ir laisvės atėmimą.
2. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali vertė yra mažesnė nei 5 000 EUR ir nėra atsakomybė itin sunkinančių aplinkybių, valstybės narės gali numatyti kitokią nei laisvės atėmimo bausmę.
3. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali vertė yra bent 5 000 EUR, skiriama maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė.

4. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali vertė yra bent 10 000 EUR arba kai yra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių, skiriama:
- (a) minimali ne mažiau kaip šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė;
 - (b) maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė.

6 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už 3 ir 4 straipsniuose nurodytas veikas, kurias jų naudai padarė asmuo, veikęs individualiai arba kaip tokio juridinio asmens struktūros narys ir užimantis to juridinio asmens struktūroje vadovaujančias pareigas, jeigu jis turėjo teisę:
 - (a) atstovauti juridiniam asmeniui arba
 - (b) priimti sprendimus juridinio asmens vardu, arba
 - (c) vykdyti kontrolę juridinio asmens struktūroje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad juridinis asmuo galėtų būti traukiamas atsakomybėn, kai dėl 1 dalyje nurodyto asmens nepakankamos priežiūros arba kontrolės jam pavaldus asmuo galėjo padaryti 3 ir 4 straipsniuose nurodytas veikas to juridinio asmens naudai.
3. Juridinio asmens atsakomybė pagal 1 ir 2 dalis nepašalina fizinų asmenų, padariusių, kursčiusių ar padėjusių padaryti 3 ir 4 straipsniuose nurodytas veikas, baudžiamosios atsakomybės.

7 straipsnis

Sankcijos juridiniams asmenims

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, patrauktam atsakomybėn pagal 6 straipsnį, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios sankcijos, kurios apima baudžiamąsias arba ne baudžiamąjo pobūdžio baudas ir gali apimti kitas sankcijas, pavyzdžiui:

- (a) teisės į valstybės teikiamas lengvatas arba pagalbą atėmimas;
- (b) laikinas ar nuolatinis teisės verstis komercine veikla atėmimas;
- (c) teisminės priežiūros skyrimas;
- (d) likvidavimas teismo nurodymu;
- (e) laikinas ar galutinis įmonių, su kurių pagalba buvo įvykdyta nusikalstama veika, uždarymas.

8 straipsnis

Jurisdikcija

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad nustatytų savo jurisdikciją 3 ir 4 straipsniuose nurodytų veikų atžvilgiu, jeigu:

- (a) veikia visiškai ar iš dalies padaryta jų teritorijoje arba
 - (b) veikia padaręs asmuo yra vienas iš jų piliečių.
2. Kiekviena valstybė narė, kurios valiuta yra euro, imasi būtinų priemonių, kad nustatytų savo jurisdikciją 3 ir 4 straipsniuose nurodytų veikų, padarytų už Europos Sąjungos ribų, atžvilgiu, bent jau tais atvejais, kai jos susijusios su euru, ir jeigu:
- (a) veikia padaręs asmuo yra valstybės narės teritorijoje arba
 - (b) su veika susiję padirbti eurų banknotai ar monetos yra surandami valstybėje narėje.
- Baudžiamąjį persekiojimą už bet kurią iš šių veikų tikslais kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad jos jurisdikcija nepriklausytų nuo sąlygos, kad veiksmai yra nusikalstama veika toje vietoje, kurioje jie padaryti.
3. Valstybės narės baudžiamąjį procesą sutelkia vienoje valstybėje narėje, nebent tai yra netikslinga.

9 straipsnis

Tyrimo priemonės

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3–4 straipsniuose nurodytų veikų tyrimą ar baudžiamąjį persekiojimą atsakingi asmenys, padaliniai ar tarnybos galėtų naudotis veiksmingomis tyrimo priemonėmis, pvz., tomis, kurios naudojamos organizuoto nusikalstamumo ar kitų sunkių nusikaltimų atvejais.

10 straipsnis

Pareiga perduoti padirbtus eurų banknotus ir monetas padirbtų pinigų analizės ir suradimo tikslais

1. Valstybės narės užtikrina, kad teisminės institucijos leistų tirti, kaip įtariama, padirbtus euro banknotus ir monetas, siekiant analizuoti, nustatyti ir surasti daugiau padirbtų pinigų. Šiuo tikslu teisminės institucijos nedelsdamos perduoda reikiamus kiekvieno tipo, kaip įtariama, padirbtų banknotų, pavyzdžius nacionaliniam analizės centrui ir kiekvieno tipo, kaip įtariama, padirbtų monetų pavyzdžius – nacionaliniam monetų analizės centrui.
2. Jeigu, kaip įtariama, padirbtų banknotų ir monetų reikiamų pavyzdžių perduoti negalima, nes juos būtina laikyti kaip įrodymus baudžiamajame procese siekiant užtikrinti veiksmingą ir teisingą bylos nagrinėjimą ir nusikaltimu įtariamo asmens teisę į gynybą, nacionaliniam analizės centrui ir nacionaliniam monetų analizės centrui nedelsiant suteikiama galimybė su jais susipažinti.

11 straipsnis

Ryšys su Ženevos konvencija

Valstybės narės prisijungia prie Ženevos konvencijos arba lieka jos šalimis.

12 straipsnis

Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR pakeitimas

Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR pakeičiamas nepažeidžiant valstybių narių, kurios dalyvauja priimant šią direktyvą, pareigų, susijusių su pamatinio sprendimo perkėlimo į nacionalinę teisę terminu.

Valstybių narių, dalyvaujančių priimant šią direktyvą, atžvilgiu nuorodos į Tarybos pamatinį sprendimą 2000/383/TVR laikomos nuorodomis į šią direktyvą.

13 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [per 18 mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo] užtikrina, kad įsigaliojusių teisės aktai, taisyklės ir administracinės nuostatos, būtinos šiai direktyvai įgyvendinti. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą.
Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstą.

14 straipsnis

Komisijos ataskaitos ir peržiūra

[Per 5 metus po įsigaliojimo] Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą. Ataskaitoje vertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi šiai direktyvai įgyvendinti būtinų priemonių. Kartu su ataskaita, jei būtina, pateikiamas atitinkamas teisės akto pasiūlymas.

15 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja [dvidešimtą] dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

16 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas